

Verknocht aan Frederiksoord tot na zijn dood Frederiksoord Nu

FREDERIKSOORD – Het is geen probleem om De Star vol te krijgen met Kolonienieuws. Het is eerder de kunst van het weglaten.

Initiatieven beginnen vorm te krijgen en die trekken ook weer nieuwe mensen aan. We nemen afscheid, omdat dat zo gaat. Zo hebben we als kolonie op eigen wijze afscheid genomen van onze burgemeester Rikus Jager. De opening van De Proef trok veel belangstellenden. Verheugend zijn de veranderingen die er in de voormalige tuinbouwschool hebben plaatsgevonden. De opstelling De Conferentie van plaatsgenoot Herma Schellingerhoudt heeft een plekje gevonden bij De Proef.

En we hebben als redactie van De Star afscheid genomen van André Tempelaar. Als voormalig huisarts van Frederiksoord is hij voor velen een goede bekende, maar ook na zijn vertrek is hij betrokken gebleven bij de Kolonie, zoals bij De Star. Tevens is hij opnieuw lid geworden van de Ronde van het Sterrebos, waarvan hij een van de initiatiefnemers is geweest. We verwelkomen Ronald van Pijkeren als nieuw redactielid. De historische foto is de dokterswoning van Frederiksoord uit de tijd dat André er zijn praktijk had. – Wij wensen u weer veel leesplezier.

Verknocht aan Frederiksoord

FREDERIKSOORD – Waren het de grootouders die elkaar in een Rotterdams weeshuis ontmoet en en best in de Kolonie verzeild hadden kunnen raken? Was het de herkenning van het doktershuis met het huis van zijn oom in Doorn of het verplicht ABN spreken wat hij in zijn jeugd had meegekregen en in Frederiksoord aan de orde was?

Toen André Tempelaar in 1972 kwam solliciteren in Frederiksoord bij dokter De Vries en zijn vrouw, wist hij het zeker. Hier wil ik naar toe. Ook nu nog klopt zijn hart sneller voor het Koloniedorp waar hij 15 jaar huisarts

was. Destijds was er geen huisartsopleiding en André wist amper waar hij aan begon toen hij hier startte in de praktijk. Er was geen patiënten kaartstelsel, slechts een schrift waarin gegevens van de apotheek werden bijgehouden. 's Morgens van 8-12 uur was het spreekuur. Patiënten druppelden binnen en wachtten tot ze aan de beurt waren. Bij drukte namen ze plaats op een bankje bij het huis. De wachtkamer, praktijkruimte en apotheek waren in het huis gevestigd. 's Middags visite rijden, vaak 30 visites op een dag. 's Avonds zalfjes draaien en tussen de bedrijven door een bevaling. André's vrouw Coosje, net bevallen van oudste dochter Ilse moest in allerijl verhuizen naar Frederiksoord, het was druk in de praktijk.

Twee maanden na de verhuizing ontwortelde een storm zo'n 60 bomen, waarvan er 1 op de keuken viel. Een goed moment om te besluiten de praktijkruimte buiten het huis te bouwen, waar ruimte voor een 2e arts kwam. Na de kaalslag in het Sterrebos werden er plannen gesmeed voor een pretpark. André toonde verzet, wat hem niet in dank werd afgenomen door het Bestuur van de MvW. Dit paste een dokter niet. Na Ilse werd Annet geboren, het gezin raakte gesetteld in Frederiksoord. Ze stapten in corsogroep Specht en Coosje ontwierp jarenlang de wagens. André was gemeentarts, gemeentelijk schouwer en hij zat in het ziekenfondsbestuur. Na 15 jaar dag en nacht paraat staan werd het tijd voor een overstap. Het gezin vertrok naar Borculo. André werd medisch adviseur bij een ziekenfonds. Hij startte een studie sociale geneeskunde, deed promotieonderzoek naar iatrogene schade (schade ontstaan door medisch handelen).

Hij bleef echter actief in de Kolonie, kwam in het bestuur van Hoeve Boschoord (nu Trajectum), van de MvW en van De Menning. Hij bewerkstelligde mede een doorstart van Kunstkring Vledder naar Stichting Koloniconcerten en na een gesprek met Jan Jansen en Hijlco Komen bood hij aan voor De Star te schrijven. André schrijft/schreef gedichten, korte verhalen en wetenschappelijke stukken. Als gids op de kolonietram vertelt hij over de begraafplaats aan de Oranjelaan waar Coosje begraven ligt en waar zijn toekomstige rustplaats is. Verknocht aan Frederiksoord tot na zijn dood.

Afscheidstour voor de burgemeester

WESTERVELD – Op 1 mei stond de niets vermoedende burgemeester van Westerveld, Rikus Jager, een afscheidstour te wachten door de Koloniën van Weldadigheid. Hoewel het officiële afscheid van Westerveld voor de burgervader gepland stond op 13 mei, meende de MvW dat een afscheid van het Unesco Werelderfgoed op zijn plaats zou zijn.

In het hele proces naar de erkenning als Werelderfgoed had de burgemeester immers ook het nodige bijgedragen.

Vanaf het gemeentehuis in Diever ging de tocht met de Kolonie Expres richting Zorgvlied en Wateren. In Frederiksoord werd Hoeve Koning Willem III bezocht, daarna het Dorpshuis van Wilhelminaoord, museum De Proefkolonie en het project De Proef in de voormalige tuinbouwschool. Tot slot volgde een bijeenkomst in het Logement, waar een lopend buffet werd genoten. Dit buffet was een co-creatie van het Logement en Posten, het nieuwe restaurant in het oude postkantoor.

Bestuursvoorzitter van de MvW Cees Bijl sprak de burgemeester als eerste toe. Benoemde zijn goede samenwerking met de gemeente Noordenveld en het samen optrekken in het proces naar werelderfgoed. Bij de totstandkoming van museum de Proefkolonie werkten provincie en gemeente samen om de benodigde subsidies te genereren.

Bernard Stikfort, Senior Beleidsregisseur Cultuurhistorie bij gemeente Westerveld, overhandigde Rikus een tegeltje met een door hem veel gebezigde uitspraak: 'Zonder dwarsliggers geen spoor'.

Minne Wiersma begon met de opmerking dat deze onverwachte tour niet prettig moest zijn voor Rikus, omdat die graag zelf het heft in

handen houdt. Hij roemde de grote waarde van Rikus voor dit gebied, maar benoemde ook de reserves die hij aanvankelijk had voor de plannen van De Proef, maar ook hoe trots hij er nu op is. Minne overhandigde hem een genummerd porseleinen miniatuur koloniehuisje, gemaakt door Royal Goedewaagen. Hij had voor nummer 13 gekozen, passend bij 13 jaar burgemeesterschap.

Tot slot dankte Rikus iedereen voor aanwezigheid en mooie woorden, het had hem geraakt. Vervolgens werd er genoten van het buffet en het samenzijn op het zonovergoten terras van het Logement. De redactie wilde niet weggaan zonder Rikus een digitaal abonnement op De Star aan te bieden, zodat hij op de hoogte blijft van de gebeurtenissen in de kolonie.

Opening van De Proef

FREDERIKSOORD – 'De aarde verrijken, een betere toekomst oogsten', onder dit motto startten Kim van den Belt en Joshua Kelly zeven maanden geleden hun project in de voormalige tuinbouwschool.

Omwonenden en gemeente reageerden gereserveerd. Er waren immers vele projecten de revue gepasseerd, die om diverse redenen niet uitgevoerd werden. Kim en Joshua vonden gehoor bij Minne Wiersma, directeur van de MvW. Ze kwamen met onderbouwde plannen, energie, passie, geen winstbejag en de wil om het erfgoed te herstellen. Ze startten met het verzamelen van mensen om zich heen die aan hun plannen een bijdrage wilden leveren. Geen vraag naar geld en potten met subsidie, maar mensen die hun kwaliteiten in wilden zetten om hun plannen te verwezenlijken. Ze wilden opbouwen met herbruikbare materialen. En ze vonden mensen met kwaliteiten, niet een paar, maar 70 vrijwilligers, een bestuur met uiteenlopende kwaliteiten en een kundig groenadviesteam. Ze vonden zelfs iemand die kans zag om de oude vervallen kassen te restaureren.

Een belangrijke groep die in alle geledingen van De Proef is vertegenwoordigd zijn de oud-tuinhazen. De tuinbouwschool heeft mensen opgeleid die nog steeds met veel liefde over hun schooltijd praten. De teloorgang van tuinen en school heeft hen zo'n pijn gedaan dat ze graag hun diensten aanbieden aan De Proef.

En toen was er op 3 mei de opening, zeven maanden na de overdracht van de pacht door de MvW aan vereniging De Proef. Joshua deed het woord in het Nederlands, terwijl hij krap 2 jaar in Nederland is. Hij stelde het bestuur voor en noemde de specifieke kwaliteiten van

de leden, hij roemde de 70 vrijwilligers en het groenadviesteam. Hij vroeg Minne Wiersma de openingshandeling te verrichten door een lange braamtak, die de deuropening versperde, door te knippen.

NB – Er is 500 kubieke meter braam geruimd. Daarna werden de aanwezigen uitgenodigd om het pand en de tuinen te bekijken. Er werden hapjes en drankjes rondgedeeld en wie de tuin en de school van 7 maanden geleden kende, kon zijn ogen niet geloven. We kunnen met recht spreken van een erfgoedherstelproject.

‘De Conferentie’ van Herma Schellingerhoudt

FREDERIKSOORD – De beeldengroep staat voorlopig opgesteld bij De Proef in de hal van de voormalige tuinbouwschool. Plaatsgenoot Herma heeft ook het beeld van Johannes van den Bosch gemaakt, dat tegenover het Logement staat.

Twaalf bustes zijn geformeerd rond een tafel met één lege stoel, waarop de beschouwer van het beeld mag gaan zitten.

Ieder van de afgebeelde personen heeft moed getoond, is onafhankelijk van geest of heeft zich bekommerd om het lot van de medemens die niet vrij kan spreken, geen onderwijs kan volgen of vervuild water moet drinken. Zij dromen niet alleen over een andere wereld maar spreken zich uit en leven het voor. Herma maakte deze groep vanuit verontrusting over vervuiling, hebzucht, vernedering van vrouwen en rechteloosheid van minderheden. Kortom alles wat haar

aan het hart gaat. Mensen die opstaan, een visie uitdragen, zich moedig verzetten tegen de gevestigde orde en macht, inspireerden haar.

Als 13e deelnemer word je uitgenodigd om ‘in gesprek te gaan’ met de uitgebeelde personen en na te denken over wat jou aan het hart gaat en wat je daarmee doet.

De namen van de afgebeelde personen zijn te lezen in de documentatie bij het beeld. Het beeld is te zien van maandag tot en met zaterdag tussen 11.00 en 17.00 uur en op afspraak. Ook voor informatie over een workshop ‘portret boetseren’ kunt u contact opnemen met Herma via de website www.artcentre-zutphen.nl

Nieuws van/uit Huis Westerbeek

- De eerste stappen om **6 starterswoningen aan de Vaartweg in Wilhelminaord** te realiseren zijn gezet. Er is wat vertraging in de procedure. Het bouwrijp maken wordt verwacht medio 2025. Met DFV zijn criteria opgesteld voor een lotingsprocedure om de woningen toe te wijzen aan de beoogde doelgroep. Bomen zijn gekapt en ecologische maatregelen genomen om zorgvuldig om te gaan met de aanwezige fauna. Ook het bosgebied en de paden worden gefaseerd onderhanden genomen, om kaalslag te voorkomen.

- De **uitbreiding van het museum** is 17 mei opgeleverd. Nu wordt gewerkt aan de inrichting. Op de Dag van de Armoede op donderdag 17 oktober zal het museum heropend worden.
- Er komt weer een **inwonersbijeenkomst** voor het koloniegebied op 4 juli in museum de Proefkolonie. De bijeenkomst is een samenwerking van de gemeente en MvW.
- De **planning van de verharding van de Molenlaan** wordt herzien. De realisatie duurt langer, doordat riolering en andere nutsvoorzieningen verouderd zijn. Door deze ontwikkeling zijn meer partijen betrokken. Een nieuwe planning wordt gemaakt waarbij de nood-

zakelijke werkzaamheden aan de nutsvoorzieningen worden meegenomen.

- In **Boschoord zijn bomen ‘geblest’** (gemerkt) voor uitdunning. Hiermee wordt weer licht en lucht gegeven aan jonge bomen. Met name de bospercelen in de omgeving van Boschoord blijven productiebossen. Werkzaamheden worden uitgevoerd in het najaar om de fauna zoveel mogelijk te ontzien.
- De MvW is druk met **Ecologische onderzoeken**. Zo zijn bij de Vrijboerhoeve Kon. Wilhelminalaan 61 tillen geplaatst voor huismussen, spreeuwen en vleermuizen, als tijdelijk verblijf tijdens de werkzaamheden. Bij de oude tramloods is een buitenverblijf voor steenmarters geplaatst. Inpandig is er huisvesting voor huismussen en vleermuizen. Bij museum De Proefkolonie zijn 2 permanente tillen voor huismussen en spreeuwen geplaatst. Ook wordt er elders ecologisch onderzoek uitgevoerd waar toekomstige werkzaamheden gepland en verwacht worden.

Kort Kolonienieuws

Frederiksoord

- **Corso Frederiksoord** vindt plaats op 14 september met als thema 'Dromen'. Alle groepen onthulden op 17 april de maquette van hun wagen. Corsogroep Vledderveen ging naar huis met de prijs voor de mooiste maquette, met als thema *Alice in Wonderland*.
- Buurtvereniging De Ronde van het Sterrebos en Dorpsgemeenschap Frederiksoord Wilhelminaoord zijn een gezamenlijk project aangegaan. De **prachtige bloembakken** aan de lantarenpalen in het verleden werd te kostbaar en arbeidsintensief. Daarom is besloten om een zestal met geraniums gevulde bloembakken langs de weg te plaatsen. De cortenstalen bakken zijn gemaakt en geplaatst door Trajectum en gevuld door vrijwilligers van DFW en RvHS.

- **De Franse Binnentuin** van Esther Viool heeft groen licht gekregen om vanaf vrijdag 31 mei te beginnen in de A&O-kas bij de Van Swietentuin/Fruithof. Het plan is tevens om op zondag van 12.00-19.00 uur gasten te verwelkomen. Op zaterdag is

er gelegenheid voor lunches, verjaardagen en feestjes op afspraak. Esther zoekt een nieuwe, toepasselijke naam voor deze eetgelegenheden.

Wortel

- De vroegere **landloperskolonie Wortel** in België is een stiltegebied onder beheer van Stichting Kempens Landschap. Na erkenning als Unesco Werelderfgoed is de toeloop van bezoekers zo fors toegenomen, dat ze slachtoffer dreigen te worden van het eigen succes. Om de kwaliteit te bewaken is de stichting in een Europees project gestapt om te onderzoeken hoe in te spelen op duurzaam wandeltoerisme. Verder wil men het aantal bezoekers spreiden door aanleg van meerdere parkeerplaatsen aan de rand van het gebied en meer openbaar vervoer.

Enjoyhotel Frederiksoord

FREDERIKSOORD – Een nieuwe fase en een nieuw concept voor Logement Frederiksoord. Vrijdag 24 mei hebben Cees de Vries en Minne Wiersma de handtekening gezet onder een nieuw contract voor het uitbaten van het Logement en meer.

Meer doordat ook de oude tuinbouwschool - na restauratie - onderdeel zal worden van het Logement. Zondag 15 september - in het corsoweekend - zal het huidige gebouw nog te bezichtigen zijn in het kader van Open monumentendag.

Samen met 'De Bakkerij' en de 'Oude Tuinbouwschool' zal het Logement straks zo'n 40 kamers beschikbaar hebben. Cees de Vries heeft in Loppersum Rijksmonument hotel Spoorzicht. Deze ervaring was voor de MvW een belangrijke reden om met Cees dit avontuur aan te gaan. Er zullen mooie kamers gemaakt worden met respect voor het pand en met toepassing van mooie materialen. Architect Brink van B&O probeert in goed overleg met de gemeente Westerveld, daarbij een goede balans te creëren tussen karakter en exploitbaarheid.

De afgelopen jaren hebben Marcel en Ginie Vos het Logement opgebouwd tot een prachtig en florerend bedrijf. Gestart met 4 hotelkamers zijn er nu 23. Helaas trok de coronatijd een forse wissel op de exploitatie en de enorme schaarste op de arbeidsmarkt maakten het uitbaten van het hotel en restaurant steeds zwaarder. Marcel en Ginie zullen stoppen in de rol van uitbater maar blijven als bedrijfsleider het gezicht van het hotel en ambassadeurs van onze mooie omgeving.

Per 1 juli zal het Logement verdergaan als *Enjoyhotel Frederiksoord* met als formule een all-inclusive concept van 4 overnachtingen met activiteiten.

▲ V.l.n.r. Marcel Vos, Minne Wiersma en Cees de Vries.

De Star is een onafhankelijk kwartaalblad voor Frederiksoord en omstreken. **Redactie:** Tanneke Bloemendal - Nico de Leeuw - Ronald van Pijkeren - Wanda Torrenga - Peter Bom. **Opmaak:** Cor Krüter.

Via www.de-star.nl kunnen belangstellenden een gratis digitaal abonnement aanvragen. Reacties over het blad zijn welkom op redactie@de-star.nl **Sponsors worden vermeld op onze website.**

De Star wordt gefaciliteerd door de *Stichting Maatschappij van Weldadigheid* en de *Gemeente Westerveld/Regiodeal Zwolle*.

